

שלום למרצות ולמרצים, למתרגלות ולמתרגלים.

ביום ראשון תפתח סוף סוף שנת הלימודים. השנה נפתחת בזמן מלחמה קשה וארוכה וכאשר סטודנטים רבים כנראה עדיין במילואים, חלקם בלחימה.

קשה ללמד בזמן מלחמה וקשה ללמוד בזמן מלחמה. למי שהיו או עדיין מגויסים ולמי שיקריהם נפגעו המעבר קשה במיוחד.

באימיל זה אני רוצה להנחות אתכם/ן לגבי כמה נקודות בתקווה שההנחיות יסייעו למנוע או למזער בעיות ייחודיות למצב.

ככלל, ההתמודדות של האוניברסיטה עם ההכרח לקיים לימודים תוך כדי המלחמה מיועדת להשיג שתי מטרות עיקריות: (1) לתת מענים אקדמיים למי שנפגעו מהמלחמה, כולל שבוע הפוגה וחזרה בשבוע הרביעי של הסמסטר והתאמות (הקלות) שונות למי שנפגעו, ו-(2) לספק סביבת למידה שתמזער ככל הניתן את הסחות הדעת שעלולות לנבוע מהמלחמה ותאפשר לסטודנטים/יות להתרכז בלימודים במצב אובייקטיבי קשה.

ההחלטה לפתוח את הסמסטר בעת הזו התקבלה לאחר מחשבה רבה, ובהתייעצות עם גורמים שונים, כולל צה"ל. גם המענים האקדמיים לאוכלוסיות שונות נקבעו ברמת האוניברסיטה והפקולטה לאחר מחשבה רבה. אבל סטודנטים/יות, ואולי גם אתם/ן, עשויים לחשוב שהיה עדיף לקבל החלטות אחרות. אף אחד/ת מכם אינו צריך/ה להצדיק החלטות אלו. אם תקבלו פניות בנושאים הנ"ל, אני מציע שתסבירו שלא הייתם מעורבים בקבלת ההחלטות הללו, שלמיטב ידיעתכם הן התקבלו אחרי מחשבה ושיקול דעת, ושאם יש עליהן השגות או שאלות, אפשר לפנות לגורמים יותר בכירים באוניברסיטה (כולל אלי כמובן).

המאמץ לספק סביבת למידה שממזערת הסחות דעת ומקלה על סטודנטים/יות להתרכז בלימודים דורשת להתמקד בתכני הקורסים, כלומר במדעי המחשב, ולהימנע מדיונים עם סטודנטים/יות על המלחמה, בודאי בכיתה. כדאי להימנע מדיונים עם סטודנטים/יות כאלה גם בהפסקות ובשעות הקבלה. יש גם להימנע מכל פעילות בכיתה שאינה ממוקדת בלמידה, גם אם היוזמה לפעילות כזאת מגיעה מהסטודנטים/יות וגם אם היא מוגבלת להפסקות. לדעתי כדאי לנו (סגלי ההוראה) להימנע מלהגיע לשיעורים ולתרגולים עם פריטי לבוש או סממנים עם משמעות אקטואלית למלחמה. חולצה עם כיתוב "להחזיר אותם הביתה" או "ביחד ננצח", או דיסקית, הם סוג של היגד על המלחמה. גם כאשר ההיגד הוא בקונצנזוס רחב מאוד, הוא מביא לכיתה שיח על המלחמה, ועלול להיות קשה למנוע מהשיח להתרחב. לכן כדאי לדעתי להימנע מכך.

ההימנעות שלנו, סגלי ההוראה הבכיר והזוטר בבית הספר, מדיון במלחמה ומסממנים של אבל, של תמיכה בחטופים ומשפחותיהם, וכדומה, אינה מביעה העדר אמפתיה ואינה מזלזלת בשכול ובהקרבה של החיילים והחיילות. היא גם לא מהווה ביטול של חופש הביטוי. אפשר בהחלט להתבטא ואפשר ולהשתתף בצער המשפחות השכולות ובדאגה של משפחות החטופים, אבל במקום אחר ובזמן אחר שבו איננו מלמדים. ההימנעות נובעת משיקול אקדמי: הרצון לספק לסטודנטים ולסטודנטיות סביבה חופשית מהסחות דעת, וכמובן גם מהטרדות ומחשש מתגובות קשות של אחרים/ות.

אפשר ונכון לסרב באופן מנומס ואמפתי לדון בפרטי מתווה ההקלות, בתנאי הזכאות להקלות, או לבקשה לקיים פעילות שאינה קשורה לחומר. אפשר ונכון לומר שהונחיתם לסרב פשוט משום שלא אתם הגורם שאמור לדון בשאלות הללו או בבקשות כאלה, שאתם מבינים שהנושא שהסטודנט/ית העלו חשוב, ושאתם בטוחים שאם הבקשה תופנה לגורם יותר בכיר באוניברסיטה, היא תקבל התייחסות ראויה

ומענה ענייני. אתם יכולים להציע לפנות אליכם שוב אם לא מתקבל מענה מגורם יותר בכיר תוך כמה ימים. אם אתם מקבלים פניה חוזרת כזאת, בררו בבקשה למי הסטודנט/ית פנה, מה ביקש/ה או שאל/ה, והעבירו אלי להמשך טיפול. אחזור אליכם ואם צריך לסטודנט/ית.

למרות המאמצים למנוע הסחת דעת, יהיו הסחות דעת שאינן בשליטתנו. למשל, מותר כעת לשאת נשק בקמפוס ובכיתות, כולל רובים. אין אנו רגילים לראות רובים בכיתות, ויהיו סטודנטים וסטודנטיות שזה יסיח את דעתם. זה לא בשליטתנו. אבל את הסחות הדעת שבשליטתנו ננסה למזער.

הגיוני (אבל לא חובה) לפתוח את השיעור או התרגול הראשון במשפט או שניים של הבעת אמפתיה עם הקושי של הסטודנטים והסטודנטיות ללמוד בזמן מלחמה. אם גם לכם/ן קשה ללמד בתקופה הזאת, אפשר בהחלט לומר את זה.

ההנחיות הללו אינן שגרתיות. שנת הלימודים הזאת מיוחדת מאוד ומאתגרת מאוד. לכן ההתנהלות שלנו צריכה להיות מותאמת, ובמקרים מסויימים, מיוחדת. בשנים שגרתיות אנחנו מתנהלים אחרת.

אני מקווה שההנחיות הללו יסייעו להתמודד עם חלק מהאתגרים ששנת הלימודים הזאת מציבה בפני בית הספר. אני מניח שההנחיות לא יתנו מענה לכל המקרים, אבל אני סומך על כל אחד ואחת מכם שתעשו את המירב השנה בהקשר הזה ובכלל, ואני בטוח שנמצא דרכים להתגבר על הקשיים שודאי יצוצו למרות כל ההכנות.

בברכה, סיון